ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΔΑΝΙΗΛ

Ἡ χρονολόγησι τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ 2008

Ἡ χρονολόγηση τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ

Σειρά: «Χριστολογικὰ» ἀριθμ. 15

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΔΑΝΙΗΛ

Ἡ χρονολόγησι τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ

ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ 2008

Ἡ χρονολόγησι τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ

Κείμενον:
Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ
Δανιήλ

Στοιχειοθεσία, Διακόσμησις, Ἐπιμέλεια Ἐκδόσεως:
Ἀδελφότης Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου Καρέα

Σειρά:
«Χριστολογικὰ» ἀριθμ. 15

Copyright: Ἱερὰ Μητρόπολις Καισαριανῆς,
Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ.
Λεωφόρος Ὑμηττοῦ 47-51 - 161 21 Καισαριανή
τηλ. 210 72.24.123
www.imkby.gr (e-mail) info@imkby.gr

ISBN: 978-960-6841-09-5

Εἰσαγωγὴ

Ὁ προαιώνιος Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ εἰσῆλθε στὸν χρόνο, γεννήθηκε καὶ ἔζησε ἀνάμεσά μας, δίδαξε, ἐπετέλεσε θαύματα, σταυρώθηκε, ἀναστήθηκε καὶ ἀναλήφθηκε στοὺς οὐρανούς. Πρόκειται δὲ νὰ ἐμφανισθεῖ θέτοντας τέλος στὴν ἱστορία, στὸν κόσμο. Ἡ ἱστορικότητα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπησχόλησε πιστοὺς καὶ ἀπίστους. Οἱ ἀπόστολοι καὶ εὐαγγελιστὲς μᾶς ἀναφέρουν ὡρισμένες πληροφορίες, ποὺ ἀφοροῦν γεγονότα καὶ πρόσωπα ποὺ σχετίζονται μὲ τὴν ζωὴ τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἀφορμώμενοι ἀπ' αὐτὲς θὰ ἐπιχειρήσουμε νὰ χρονολογήσουμε τὴν ζωὴ τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτὴ ἡ προσπάθεια ἔχει γίνει ἀπὸ πολλοὺς θεολόγους καὶ μή, πιστοὺς καὶ ἀπίστους.

Αὐτὸ ποὺ ἐπιδιώκουμε μὲ τὴν δημοσίευσι αὐτῆς τῆς διαλέξεως εἶναι νὰ στηρίξουμε τὴν πίστι στὸν Ἰησοῦ Χριστό, ἐφ' ὅσον *«οὗτός ἐστιν ὁ λίθος*

ὁ ἐξουθενωθείς... ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας. καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς». (Πράξεων δ΄ 11-12).

Ἡ χρονολόγησι τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ

Ἡ ἱστορικὴ ἀδηλότητα τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου μας

1) Ἡ χρονολόγησι τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καλύπτεται ἀπὸ σκέπασμα ἀδηλότητος:

α- ὡς πρὸς τὴν ἰδική της ἀνάπτυξι,

β- ὡς πρὸς τὸν συσχετισμό Της μὲ τὴν ἐξωτερικὴ ἱστορία τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Μὲ ἀπόλυτη βεβαιότητα δὲν ξέρουμε οὔτε τὴν ἡμέρα, οὔτε τὸ ἔτος γεννήσεως, οὔτε πότε ἄρχισε τὴν δημοσία δρᾶσι του, οὔτε πόσο διήρκεσε, οὔτε τὸ ἔτος τοῦ θανάτου Του.

2) Ἡ ἀπόπειρα τοῦ Σκύθου μοναχοῦ κανονολόγου καὶ χρονολόγου *Διονυσίου τοῦ Μικροῦ* († 540 μ.Χ.) τὸν 6ο μ.Χ. αἰῶνα νὰ διαρρήξει τὸ πέπλο τῆς ἀδηλότητος ὄχι μόνο δὲν ἐπέτυχε, ἀλλὰ καὶ ἀστόχησε. Ὥρισε ὡς ἔτος γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸ ἔτος 754 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης λαθέψας κατά (6) ἕξι ἔτη.

Ἴσως ὁ πνευματικὸς νόμος ὡδήγησε στὸ σφάλμα, διότι ὁ Κύριος μας Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν ἀνήκει σὲ μιὰ ἐποχὴ καὶ σὲ ἕνα λαό, ἀλλὰ σ' ὅλους τοὺς λαούς, καὶ ζεῖ σ' ὅλες τὶς ἐποχὲς *«χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας»* (Πρὸς Ἑβραίους ιγ΄ 8).

Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Ἐκκλησία καὶ ὅλος ὁ χριστιανικὸς κόσμος διαιωνίζει τὸ λάθος, σὰν νὰ θέλει νὰ ἀποδοκιμάσει τὴν ἀπόπειρα ἀκριβοῦς χρονολογικοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3) Δὲν διορθώνει τὸ σφάλμα τῆς χρονολογήσεως τῆς ἐπίγειας ζωῆς τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἐπειδή:

✤ Ἡ Ἐκκλησία μὲ τὰ ἱερὰ Εὐαγγέλιά της ἀποβλέπει στὴν πνευματικὴ μόρφωσι τῶν πιστῶν καὶ ὄχι στὴν ἱστορική.

✤ Ἡ κατήχησι τῆς Ἐκκλησίας πρόσεξε νὰ διασώσει τὴν πνευματικὴ κληρονομιὰ τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ὄχι νὰ ἱκανοποιήσει τὴν πολυμάθεια. Συνέλεξε γεγονότα, διδασκαλίες ποὺ

ἐποικοδομοῦσαν τὸ πνεῦμα, χωρὶς νὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὶς μέρες καὶ τὰ χρόνια ποὺ ἱκανοποιοῦσαν τὴν περιέργεια τοῦ πνεύματος.

Ἐπὶ τοῦ προκειμένου θέματος ὁ ἀπόστολος Παῦλος συνιστᾶ στοὺς πιστοὺς νὰ μὴν παρατηροῦν *«μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτούς».*

«Νῦν δὲ γνόντες Θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε; ἡμέρας παρατηρεῖσθε καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτούς; φοβοῦμαι ὑμᾶς μήπως εἰκῆ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς» (Πρὸς Γαλάτας δ΄ 8-11).

4) Οἱ ἱστορικὲς πληροφορίες τῶν εὐαγγελιστῶν.

Οἱ δύο εὐαγγελιστὲς Λουκᾶς καὶ Ἰωάννης μᾶς διασώζουν μερικὲς ἱστορικὲς πληροφορίες, ποὺ μᾶς διαφωτίζουν στὴν χρονολόγησι τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ

Ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς συγχρονίζει τὰ γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ μὲ τὴν ἐξωτερικὴ ἱστορία τῆς ἐποχῆς Του.

Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἀποσαφηνίζει χρονολογικὰ τὰ γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ποὺ οἱ προηγούμενοι Εὐαγγελιστὲς ἄφησαν ἀκαθόριστα.

Οἱ πληροφορίες αὐτὲς ἀναφέρονται στὰ ἑξῆς γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ:

α) Στὴν γέννησί Του.

β) Στὴν ἔναρξι τοῦ κηρύγματος τοῦ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου ποὺ προηγήθηκε ὀλίγον τῆς ἐνάρξεως τῆς δημοσίας δράσεώς Του.

γ) Στὴν διάρκεια τῆς δημοσίας ζωῆς Του.

δ) Στὶς ἑορτὲς τοῦ Πάσχα ποὺ ἑόρτασε κατὰ τὴν διάρκεια τῆς δημοσίας δράσεώς Του καί

ε) Στὸν θάνατό Του.

Θὰ διερευνήσουμε τὰ ἐπὶ μέρους αὐτὰ θέματα, γιὰ νὰ σχηματίσουμε μιὰ γνώμη.

α) Ἡ γέννησι τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ

1) Τὸ ἔτος γεννήσεως

Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ἔτους τῆς γεννήσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ συνδέεται, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ ἔτος θανάτου τοῦ Ἡρῴδου, ποὺ ὡς ἐλέχθη συνέβη τὸ ἔτος 750 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης κατὰ τὶς πηγὲς τῆς ρωμαϊκῆς ἱστορίας.

Τὸ ἔτος γεννήσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ σύμφωνα μὲ τὶς πηγὲς τῆς ρωμαϊκῆς ἱστορίας δέον νὰ θεωρηθεῖ τὸ ἔτος 748 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης, ὅπως ἐξάγεται ὑπολογιζόμενο ἀπὸ τὸ ἔτος θανάτου τοῦ Ἡρῴδου, γιὰ τὸν ὁποῖο ὑπάρχει βεβαία καὶ ἀδιαμφισβήτητη ἱστορικὴ μαρτυρία.

Ὁ Ἰουδαῖος ἱστορικὸς Ἰώσηπος ἀναφέρει στὴν Ἰουδαϊκὴ Ἀρχαιολογία (XVII 6,1) ὅτι λίγο πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἡρῴδου ἐσημειώθη ἔκλειψι σελήνης τὴν νύκτα μεταξὺ 12ης καὶ 13ης Μαρτίου τοῦ ἔτους 750 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης. Ἑπομένως τὴν ἄνοιξι τοῦ ἔτους 750 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης πέθανε ὁ Ἡρῴδης. Τὸ ἔτος τοῦτο σύμφωνα μὲ τοὺς χρονολογικοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Διονυσίου τοῦ Μικροῦ εἶναι τὸ ὡς 4 π.Χ.

Ἂν λάβουμε ὑπ' ὄψιν μας, ὅτι ὁ Ἡρῴδης πέθανε τὸ ἔτος 750 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης, ἀφοῦ ἐξέδωσε

τὸ διάταγμα θανατώσεως τῶν νηπίων στὴν Ἰουδαία *«ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω»* (Ματθαίου β΄ 16), τότε ἀγόμαστε νὰ δεχθοῦμε, ὅτι ὁ Κύριός μας ἐγεννήθη δύο ἔτη πρίν. Ἡ ἄνοιξι τοῦ 748 ὡς τὴν ἄνοιξι 750 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης περικλείουν αὐτὴ τὴν διετία.

Ἑπομένως ὁ Κύριός μας πρέπει νὰ γεννήθηκε μετὰ τὴν ἄνοιξι τοῦ 748 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης. Τὸ ἔτος αὐτὸ μεταφερόμενο στὴ χριστιανικὴ χρονολογία εἶναι τὸ 6 π.Χ.

2) Ἡ ἀπογραφὴ τοῦ Κυρηνίου

Ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς, ποὺ ἔχει κάποια γνῶσι τῆς γενικῆς ἱστορίας τῆς ἐποχῆς του σχετίζει τὴν γέννησι τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ στὴ Βηθλεὲμ μὲ τὴν ἀπογραφὴ ποὺ διατάχθηκε ἀπὸ τὶς ρωμαϊκὲς ἀρχὲς στὴν Παλαιστίνη, ἀπὸ τὸν Σουλπίκιο Κυρήνιο ἡγεμονεύοντα τῆς Συρίας.

Ἡ ἀπογραφὴ αὐτὴ ἔδωσε ἀφορμὴ γιὰ τὸ ταξίδι τοῦ Ἰωσὴφ τοῦ μνήστορος καὶ τῆς Παρθένου Μαρίας τῆς μητρὸς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ στὴν Βηθλεέμ, ὅπου καὶ ἐγεννήθη:

«Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου. καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκα-

στος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζαρὲτ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυὶδ ἥτις καλεῖται Βηθλέεμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυίδ, ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ μεμνηστευμένῃ αὐτῷ γυναικί, οὔσῃ ἐγκύῳ. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον· καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι» (Λουκᾶ β΄ 1-7).

α) Τὰ προβλήματα τῆς ἀπογραφῆς.

Ἐναντίον τῆς ἀξιοπιστίας αὐτῆς τῆς διηγήσεως ἐγέρθηκαν τρεῖς κυριώτερες ἀντιρρήσεις:

i) Ἐναντίον τῆς ἴδιας τῆς ἀπογραφῆς.
ii) Ἐναντίον τῆς νομικῆς δυνατότητος πραγματοποιήσεώς της.
iii) Ἐναντίον τοῦ τρόπου πραγματοποιήσεώς της.

Διὰ τῶν ἀντιρρήσεων ἐπιχειρεῖται νὰ ἀποδειχθεῖ ἀνακριβὴς ἡ πληροφορία τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ.

Ὁ λόγος ἀπορρίψεως τῆς ἀξιοπιστίας τῆς διηγήσεως εἶναι προφανής, γιὰ νὰ ἀμφισβητηθεῖ ἐν συνεχείᾳ ἡ ἱστορικότητα τῆς γεννήσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

✤ Ἐναντίον τῆς ἴδιας τῆς ἀπογραφῆς.

Προβάλλεται τὸ ἐπιχείρημα, ὅτι οἱ ρωμαϊκὲς

ἱστορικὲς πηγὲς ἀναφέρουν, ὅτι ἔγινε μία ἀπογραφὴ στὴν Ἰουδαία ἀπὸ τὸν Σουλπίκιο Κυρήνιο. Ἀλλὰ αὐτὴ ἔγινε τὰ ἔτη 6-7 μ.Χ., ὅταν ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς ἦταν ἄνω τῶν 10 ἐτῶν. Γιὰ τὸν ὑπολογισμὸ τῆς ἡλικίας πρέπει νὰ προσθέσουμε στὰ ἔτη τῆς χριστιανικῆς ἐποχῆς καὶ τὰ ἕξι ἔτη τοῦ σφάλματος τοῦ Διονυσίου τοῦ Μικροῦ.

Καμμία ρωμαϊκὴ ἱστορικὴ πηγὴ δὲν μαρτυρεῖ, ὅτι ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Συρίας Σουλπικίου Κυρηνίου εἶχε γίνει προηγουμένως καὶ ἄλλη ἀπογραφὴ κατὰ τὸν χρόνο τῆς γεννήσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

✤ Ἐναντίον τῆς νομικῆς δυνατότητος πραγματοποιήσεώς της.

Φέρεται ὡς ἐπιχείρημα, ὅτι τὰ ἐδάφη τοῦ ἐν ζωῇ Ἡρῴδου τοῦ Μεγάλου, ὅταν πραγματοποιήθηκε ἡ ἀπογραφή, ἦταν ἐδάφη ἑνὸς βασιλέως *«φίλου καὶ συμμάχου τῆς Ρώμης»* καὶ ἑπομένως κατὰ τὸ ἰσχῦον τότε καθεστὼς ἡ Ρώμη (ἡ κεντρικὴ διοίκησι) δὲν εἶχε κανένα δικαίωμα νὰ πραγματοποιεῖ ἀπογραφές.

Διαφορετικὴ ἦταν ἡ περίπτωσι τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 6-7 μ.Χ. ἀπὸ τὸν Σουλπίκιο Κυρήνιο. Αὐτὴ ἔγινε ὅταν τὰ ἐδάφη αὐτὰ εἶχαν περιέλθει στὴ διοίκησι τῆς Ρώμης, ἀφοῦ εἶχε καθαιρεθεῖ τὸ 6 μ.Χ. ὁ Ἀρχέλαος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἡρῴδου τοῦ Μεγάλου, ἀπὸ τὴν ἐξουσία ἕνεκα τῶν διαμαρτυριῶν τῶν Ἰουδαίων ἐναντίον του.

Τὸ *«οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα»* (Ἰωάννου ιθ΄ 15) ποὺ διεκήρυξαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου ἴσχυε ἀπὸ τὸ 6 μ.Χ.

Ἑπομένως νομικῶς ἦτο ἀδύνατον νὰ διεξαχθῇ αὐτὴ ἡ ἀπογραφή.

✤ Ἐναντίον τοῦ τρόπου πραγματοποιήσεώς της.

Ἀπὸ τὴν διήγησι τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ φαίνεται, ὅτι ἡ ἀπογραφὴ ἔγινε κατὰ τὸν ἰουδαϊκὸ τρόπο. Οἱ ἀπογραφόμενοι πήγαιναν νὰ ἀπογραφοῦν στοὺς τόπους γεννήσεώς τους, ἐπειδὴ ἡ ἰουδαϊκὴ κοινωνία ἦτο συγκροτημένη σὲ πατριὲς – φυλές, καὶ ἐτηροῦντο μὲ σχολαστικότητα οἱ οἰκογενειακοὶ γενεαλογικοὶ κατάλογοι, ὅπως διαπιστοῦται καὶ στὴν περίπτωσι τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ:

«Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαυΐδ, υἱοῦ Ἀβραάμ. Ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ, Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ» (Ματθαίου α΄ 1 κ. ἑξ.)

«Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, ὤν, ὡς ἐνομίζετο, υἱὸς Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλί, τοῦ Ματθάν, τοῦ Λευΐ, τοῦ Μελχί, τοῦ Ἰωαννᾶ, τοῦ Ἰωσήφ...» (Λουκᾶ γ΄ 23 κ. ἑξ.).

Ὑποστηρίζουν ὅτι οἱ Ρωμαϊκὲς Ἀρχές, ποὺ εἶχαν διατάξει τὴν ἀπογραφὴ δὲν ἐφήρμοσαν τὸν ἀσυνήθιστο σ' αὐτὲς ἰουδαϊκὸ τρόπο ἀπογραφῆς,

ἐγκαταλείποντας τὸν συνηθέστερο σ' αὐτὲς ρωμαϊκὸ τρόπο εἰσπράξεως τοῦ κεφαλικοῦ φόρου καὶ τοῦ φόρου ἐδάφους.

Ἑπομένως ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς κρίνεται ἀνακριβής.

β) Ὀφείλουμε νὰ ἐξετάσουμε τὶς ἀντιρρήσεις.

i) Ἡ ἀπογραφὴ τοῦ Κυρηνίου ἐπὶ Καίσαρος Αὐγούστου.

Θὰ ἐξετάσουμε τὸ θέμα ἐὰν ἔγινε ἀπογραφὴ ἐπὶ Καίσαρος Αὐγούστου (31 π.Χ.-14 μ.Χ.) καὶ εἰδικώτερα ἀπὸ τὸν Σουλπίκιο Κυρήνιο ποὺ ἡγεμόνευσε στὴ Συρία σὲ δύο περιόδους.

Πρώτη περίοδος διοικήσεως 10 - 8 π.Χ.

Δεύτερη περίοδος διοικήσεως 6 - 7 μ.Χ.

Ἀπαντᾶμε ὡς ἑξῆς:

✤ Ἐπὶ Καίσαρος Αὐγούστου ἔγιναν ἀπογραφές. Αὐτὸ ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸ ἰδιόγραφο ἔργο *«Σύνοψις Αὐτοκρατορίας»*, στὸ ὁποῖο ὁ ἴδιος ὁ αὐτοκράτορας ἰδιογράφως ἔχει καταγράψει ὅλους τοὺς Ρωμαίους πολίτες τῆς αὐτοκρατορίας, τὰ ἐδάφη της, τοὺς συμμάχους της, τὸν στρατό της, τὸν στόλο της, κ.λπ. Ἡ καταγραφὴ προϋποθέτει ἀπογραφὲς τὴν μακρὰ περίοδο τῆς τεσσαρακονταπενταετοῦς μοναρχίας του. Ὡστόσο καὶ ὁ ἴδιος ὁ Αὔγουστος στὸ *«Μνημεῖο Ἀγκύρας»* βεβαιώνει, ὅτι ἔκανε τρεῖς ἀπογραφὲς τῶν cives Romani (Ρωμαίων πολιτῶν) δηλαδὴ τὸ 28 π.Χ., τὸ 8 π.Χ. καὶ τὸ 14 π.Χ. Σημειώνουμε ὅτι αὐτὴ τοῦ 8 π.Χ. προ-

σεγγίζει τὸ ἔτος γεννήσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸ 6 π.Χ.

✤ Ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ἀναφέρει, ὅτι ἡ ἀπογραφὴ ποὺ διενεργήθηκε, ὅταν γεννήθηκε ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός, ἦταν ἡ *«πρώτη»* τοῦ Σουλπικίου Κηρυνίου, ἄρα ὑπάρχει καὶ *«δευτέρα»* κατ' αὐτόν.

✤ Ἡ *«πρώτη»* ἀπογραφὴ διατάχθηκε ἀπὸ τὸν Σουλπίκιο Κυρήνιο, ποὺ *«ἡγεμόνευε»* στὴ Συρία στὰ ἔτη 10 - 8 π.Χ. Ἐπειδὴ εἶχε δυσκολίες ὁλοκληρώθηκε πιθανὸν τὸ 6 π.Χ. ἀπὸ τὸν Σέντιο Σατουρνῖνο. Οἱ Ρωμαῖοι ἀναφέρουν τὴν ἀπογραφὴ αὐτὴ σ' αὐτὸν ποὺ τὴν ὁλοκλήρωσε, οἱ Ἰουδαῖοι καὶ κατ' ἐπέκτασι καὶ ὁ Λουκᾶς σ' αὐτὸν ποὺ τὴν διέταξε.

Ἡ δεύτερη διατάχθηκε τὸ 6 - 7 μ.Χ. καὶ διεξήχθη ἀπὸ τὸν Σουλπίκιο Κυρήνιο ποὺ κι αὐτὸς εἶχε συνεργάτες, ὅπως τὸν Κοπώνιο τὸν Ἐπίτροπο τῆς Ἰουδαίας. Ἡ ἀπογραφὴ αὐτὴ ἦτο ἀπολύτως πολιτικῶς καὶ νομικῶς ἀπαραίτητη, διότι τὸ 6 μ.Χ. καθαιρέθηκε ὁ Ἡρῴδης Ἀρχέλαος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἡρῴδου τοῦ Μεγάλου. Γι' αὐτὸ ἡ ἐπαρχία του ὑπήχθη στὴν διακυβέρνησι τοῦ ἡγεμόνος τῆς Συρίας, ποὺ ἦταν ὁ Σουλπίκιος Κυρήνιος, ποὺ ἦλθε στὴν Ἱερουσαλὴμ γιὰ νὰ ἐγκαταστήσει τὸν πρῶτο Ρωμαῖο Ἐπίτροπο τὸν Κοπώνιο. Ἔπρεπε νὰ καταγράψουν τὴν ἐπαρχία ποὺ παρελάμβαναν, γι' αὐτὸ καὶ διέταξαν τὴν ἀπογραφή, ποὺ δὲν εἶναι ὅμως αὐτὴ ποὺ γεννήθηκε ὁ Κύριός μας.

Σ' αὐτὴ τὴν ἀπογραφὴ ἀναφέρεται ὁ Φαρισαῖος νομοδιδάσκαλος Γαμαλιὴλ ποὺ ὁμιλεῖ στὸ Συνέδριο τῶν Ἰουδαίων, ὅπως γράφουν οἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων: *«Ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχύ τι τοὺς ἀποστόλους ποιῆσαι, εἶπέ τε πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις τί μέλλετε πράσσειν. πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς, λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν, ᾧ προσεκλίθη ἀριθμὸς ἀνδρῶν ὡσεὶ τετρακοσίων· ὃς ἀνῃρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν· μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἀπέστησε λαὸν ἱκανὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν»* (ε΄ 34-37).

Ἂν δεχθοῦμε αὐτὴ τὴν ὑπόθεσι, πρέπει νὰ δικαιολογήσουμε τὸν χαρακτηρισμὸ τοῦ Κυρηνίου *«ὡς ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας»*; Τί εἴδους ἡγεμονία ἦταν τοῦ Σουλπικίου Κυρηνίου πολιτικὴ ἢ στρατιωτικὴ στὴν *«πρώτη»* ἀπογραφή;

Πολλὲς φορὲς σὲ μία ρωμαϊκὴ ἐπαρχία μποροῦσαν νὰ βρεθοῦν μαζὶ μὲ τὸν αὐτοκρατορικὸ ἡγεμόνα καὶ ἄλλοι σημαίνοντες ἀξιωματοῦχοι μὲ εἰδικὴ ἀποστολὴ ποὺ ὀνομάζονταν *«ἡγεμόνες»*. Ἔτσι πρέπει νὰ κατανοηθεῖ τὸ *«ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου»* ποὺ γράφει ὁ Λουκᾶς.

Τὸ *«ἡγεμονεύοντος»* οὐσιαστικὰ δηλώνει, ὅτι

ἄλλος ἦτο ὁ αὐτοκρατορικὸς ἡγεμόνας καὶ ἄλλος διεξήγαγε τὴν ἀπογραφή, ὅπως συνηθίζετο στὴν ρωμαϊκὴ διοίκησι.

Κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ ὁ κανονικὸς ἡγεμόνας τῆς Συρίας ἦταν ὁ Σέντιος Σατουρνῖνος, ἐνῷ ὁ Σουλπίκιος Κυρήνιος ἦταν ὁ στρατιωτικὸς ἡγεμόνας στὸν ὁποῖο εἶχαν ἀνατεθεῖ καθήκοντα ἀρχηγοῦ τοῦ ρωμαϊκοῦ στρατοῦ στὸ πόλεμο τῶν Ρωμαίων κατὰ τῶν Ὁμοναδῶν, λαοῦ στὴν κεντρικὴ Τουρκία.

Ἡ παραχωρηθεῖσα στρατιωτικὴ ἐξουσία στὸν Κυρήνιο γι' αὐτὸ τὸν πόλεμο τοῦ ἐπέτρεπε ἀκόμα νὰ διενεργήσει ἀπογραφὴ τῆς ἐπαρχίας στὴν ὁποία πολεμοῦσε καὶ τῶν χωρῶν ποὺ ἐξηρτῶντο ἀπ' αὐτήν.

Ὁ Ρωμαῖος νομομαθὴς Τερτυλιανὸς ἀποδίδει αὐτὴ τὴν ἀπογραφὴ ποὺ ἀναφέρει ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς, ὡς *«πρώτη τοῦ Κηρυνίου»* στὸν Σέντιο Σατουρνῖνο, κανονικὸ ἡγεμόνα τῆς Συρίας ποὺ τὴν ὁλοκλήρωσε. Ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ἀποδίδει αὐτὴν στὸν Σουλπίκιο Κυρήνιο, εἴτε γιατὶ αὐτὸς οὐσιαστικὰ τὴν εἶχε διατάξει δυνάμει τῆς στρατιωτικῆς ἐξουσίας του, εἴτε γιατὶ ὁ Σουλπίκιος Κυρήνιος ἔμεινε διασημότερος ἀπὸ τὴν δεύτερη ἀπογραφή, ποὺ διέταξε καὶ ἀντιπροσώπευε τὴν τελικὴ καθυπόταξι τῆς Ἰουδαίας ποὺ ἔγινε τὸ 6-7 μ.Χ., ὅταν οἱ Ρωμαῖοι εἶχαν καθαιρέσει τὸν Ἀρχέλαο, υἱὸ τοῦ Ἡρῴδου τοῦ Μεγάλου, διοικητὴ τῆς Ἰουδαίας, καὶ ἡ ἐπαρχία του ὑπήχθη στὴν αὐτο-

κρατορικὴ διοίκησι ἀπ' εὐθείας. Ὁπότε ἐπιβάλλετο μία ἀπογραφή.

ii) Ἡ νομικὴ θεμελίωσι.

Ἐπετρέπετο νομικῶς ἕνας ἀντιπρόσωπος τῆς Ρώμης, ὅπως ἦταν ὁ Σέντιος Σατουρνῖνος ἢ ὁ Σουλπίκιος Κυρήνιος, ἡγεμόνες τῆς Συρίας, νὰ πραγματοποιήσουν ἀπογραφὴ στὰ ἐδάφη τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας Ἡρῴδου τοῦ Μεγάλου, ποὺ ἐθεωρεῖτο, ὡς ἐλέχθη, «*φίλος καὶ σύμμαχος τῆς Ρώμης*»;

Γνωρίζουμε, ὅτι ὁ Ἡρῴδης ἦτο ὑποτεταγμένος στὸν αὐτοκράτορα Αὔγουστο. Ἦταν δουλοπρεπὴς ἰδιαίτερα τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς θητείας του. Ἄρα δὲν θὰ ἔφερε ἀντίρρησι. Μὴ μᾶς διαφεύγει, ὅτι ὁ Ἡρῴδης εὑρίσκετο περὶ τὰ τέλη τῆς ζωῆς του καὶ μετὰ δύο ἔτη ἀπὸ τὴν ἀπογραφὴ ἀπέθανε.

iii) Κατὰ τὸν ἰουδαϊκὸ τρόπο.

Ἡ ἀπογραφὴ αὐτὴ διεξήχθη κατὰ τὸν ἰουδαϊκὸ τρόπο, ἕκαστος Ἰουδαῖος μετέβαινε νὰ ἀπογραφεῖ στὸν τόπο γεννήσεώς του, ἐπειδὴ ἡ ἰουδαϊκὴ κοινωνία, ὡς ἐλέχθη, ἦτο συγκροτημένη κατὰ φυλὲς καὶ ἐτηροῦντο μὲ σχολαστικότητα οἱ οἰκογενειακοὶ γενεαλογικοὶ κατάλογοι.

Αὐτὸ ὠφείλετο στὴν πολιτικὴ πεῖρα τῶν Ρωμαίων ποὺ ἀπέφευγαν ἀνωφελεῖς δυσκολίες, γιὰ νὰ μὴν ἔρχωνται σὲ σύγκρουσι μὲ τοὺς ὑποτεταγμένους λαούς.

Δὲν ξέρουμε ἂν στὴν δεύτερη ἀπογραφὴ ποὺ

εἶχε διαταχθεῖ ἀπὸ τὸν Σουλπίκιο Κυρήνιο τὸ 6-7 μ.Χ. ἀκολουθήθηκε ὁ ρωμαϊκὸς τρόπος ἀπογραφῆς.

3) Τὸ ἄστρο τῆς Βηθλεέμ

Ἀπόπειρα προσδιορισμοῦ τοῦ ἔτους γεννήσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὸν φανέντα ἀστέρα.

Ἀστρονομικῶς ὁ Κέπλερ (1571-1630 μ.Χ.) ὥρισε, ὅτι τὸ ἄστρο τῶν Μάγων ἦτο συζυγία Κρόνου καὶ Διὸς ποὺ ἔγινε τὸ 747 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης (7 π.Χ.). Τὸ ἔτος αὐτὸ προσεγγίζει χρονικῶς τὸ 748 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης (6 π.Χ.) ποὺ εἶναι τὸ ἔτος γεννήσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ τοὺς ὑπολογισμούς μας.

Ἐκτὸς αὐτῆς διετυπώθησαν καὶ ἄλλες ὑποθέσεις περὶ τοῦ ἄστρου τῆς Βηθλεέμ. Κάθε μιὰ ἔχει ἐπιχειρήματα. Καμμιὰ ὑπόθεσι δὲν εἶναι ἀμάχητη.

4) Οἱ ἀγραυλοῦντες ποιμένες

Πολυάριθμες προσπάθειες ἔγιναν, γιὰ νὰ προσδιορισθεῖ τοὐλάχιστον ἡ ἐποχὴ τῆς γεννήσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὴν πληροφορία τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ: *«Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες*

φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν» (β΄ 8), ὅτι δηλαδὴ οἱ ποιμένες διανυκτέρευαν στήν ὕπαιθρο.

Ἀλλὰ καὶ αὐτὲς οἱ ὑποθέσεις ἔχουν διάφορα προβλήματα γιὰ νὰ γίνουν ἀποδεκτὲς ἀπὸ τοὺς ἐρευνητές.

Συμπέρασμα:

Ὁ Κύριος γεννήθηκε δύο χρόνια πρὶν ἀπὸ τὸ ἔτος 750 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης (4 π.Χ.), ποὺ εἶναι τὸ ἔτος θανάτου τοῦ Ἡρῴδου καὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ διατάγματος γιὰ τὴν σφαγὴ τῶν νηπίων, ἤτοι τὸ ἔτος 748 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης. Αὐτὸ τὸ ἔτος κατὰ τὸν συγχρονισμὸ τῆς ρωμαϊκῆς χρονολογήσεως πρὸς τὴν χριστιανικὴ ἐποχὴ εἶναι τὸ ἔτος 6 π.Χ.

6) Ἡ ἀρχὴ τοῦ κηρύγματος τοῦ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ

1) Βοήθημα γιὰ τὸν καθορισμὸ τοῦ χρόνου γεννήσεως καὶ δράσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι τὸ ἔτος τῆς ἀρχῆς τοῦ κηρύγματος τοῦ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, ποὺ ἀναφέρει ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς.

«Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρῴδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος, ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ» (γ΄ 1-2).

2) Σ' αὐτὸ τὸ κείμενο ἀναφέρονται:

α) τὰ πρόσωπα τῆς πολιτικῆς καὶ θρησκευτικῆς ἡγεσίας τῆς ἐποχῆς:

Ὁ Πιλᾶτος ποὺ ἡγεμόνευσε στὴν Ἰουδαία τὰ ἔτη 26-36 μ.Χ. (779-789 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης).

Ὁ Ἡρῴδης ὁ Ἀντίπας, ποὺ διοίκησε τὴν Γαλιλαία τὰ ἔτη 4 π.Χ.-39 μ.Χ. (750-792 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης).

Ὁ Ἡρῴδης Φίλιππος ποὺ διοίκησε τὴν Ἰτουραία καὶ Τραχωνίτιδα ἀπὸ τὸ 4 π.Χ.-33 μ.Χ. (750-786 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης)

Οἱ δύο αὐτοὶ Ἡρῷδες ἦσαν υἱοὶ τοῦ Ἡρῴδου τοῦ Μεγάλου, ποὺ διοίκησε-ἐβασίλευσε στὴν Ἰουδαία σαράντα περίπου χρόνια ἀπὸ τὸ 40 ἢ 37-4 π.Χ. (714 ἢ 717-750 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης).

Ὁ Λυσάνιος ποὺ διοίκησε τὴν Ἀβιληνὴ τριάκοντα ἑπτὰ ἔτη. Ἀναφέρεται ὡς διοικητὴς ἀπὸ τὸν εὐαγγελιστὴ Λουκᾶ τὸ ἔτος 34 μ.Χ. (788 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης).

β) Οἱ Ἀρχιερεῖς Ἄννας καὶ Καϊάφας.

Ὁ Ἄννας διορίσθηκε ἀρχιερέας ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνα τῆς Συρίας Σουλπικίου Κυρηνίου ἀπὸ τὸν πρῶτο Ἐπίτροπο Διοικητὴ τῆς Ἰουδαίας μετὰ τὴν καθαίρεση τοῦ Ἀρχελάου τὸ 6 μ.Χ. καὶ καθαιρέθηκε ἀπὸ τὸν διάδοχό του Βαλέριο Γράττο τὸ 15 μ.Χ.

Ὡστόσο διατήρησε τὴν ἐξουσία καὶ ἐπὶ τῶν διαδόχων του:

Ὁ Ρωμαῖος Ἐπίτροπος τῆς Ἰουδαίας Βαλέριος Γράττος (15-26 μ.Χ.) ποὺ καθήρεσε τὸν Ἄννα τὸ 15 π.Χ. δυσκολεύτηκε νὰ βρεῖ ἀρχιερέα, γιὰ νὰ συνεργασθεῖ. Γι' αὐτὸ στὰ χρόνια τῆς διοικήσεώς του διώρισε τέσσερις ἀρχιερεῖς:

α) Τὸν Ἰσμαῆλο,

β) Τὸν Ἐλεάζαρ, ποὺ ἀρχιεράτευσε τὰ ἔτη 16-17 μ.Χ.,
γ) Τὸν Σίδωνα καὶ
δ) Τὸν Ἰωσὴφ Καϊάφα, ποὺ ἀρχιεράτευσε τὰ ἔτη 18-36 μ.Χ., ποὺ ὅπως ἀναφέρουν οἱ Εὐαγγελιστὲς *«ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου»* (Ἰωάννου ια΄ 49) στὸ σπίτι του δικάστηκε ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπὸ τὸ Μεγάλο Συνέδριο τῶν Ἰουδαίων.

Ἐν συνεχείᾳ διορίσθηκαν Ἀρχιερεῖς διαδοχικῶς οἱ τέσσερις υἱοὶ τοῦ Ἄννα:

ε) Ἰωανάθαν, ποὺ ἀρχιεράτευσε τὰ ἔτη 36-37 μ.Χ.,
στ) Θεόφιλος, ποὺ ἀρχιεράτευσε τὰ ἔτη 37-41 μ.Χ.,
ζ) Ματθίας, ποὺ ἀρχιεράτευσε τὰ ἔτη 42-43 μ.Χ.
η) Ἄνανος, ποὺ ἀρχιεράτευσε τὰ ἔτη 61-67 μ.Χ. Ἐφονεύθη στὴν Ἱερουσαλὴμ μετὰ τῶν στασιαστῶν κατὰ τῆς Ρώμης καὶ δὲν γνωρίζουμε ἂν ζοῦσε ἀκόμη ὁ πανοῦργος Ἄννας. Δὲν γνωρίζουμε ἂν κατὰ τὴν ἀρχιερατεία τοῦ ὁμωνύμου υἱοῦ του ζοῦσε ὁ Ἄννας.

Ἡ χρονολογία δράσεως τῶν προσώπων αὐτῶν εἶναι ἐκτεταμένη καὶ δὲν διευκολύνει τὴν ἔρευνά μας στὸν ἀκριβῆ καθορισμὸ τοῦ ἔτους ἐνάρξεως τῆς κηρυγματικῆς διακονίας τοῦ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

3) Ἀπομένει νὰ προσδιορίσουμε τὸ ἔτος αὐτὸ ἀπὸ τὸ *«πεντεκαιδέκατον ἔτος τοῦ Τιβερίου»*.

Γι' αὐτὴ τὴν ἔρευνα πρέπει νὰ λάβουμε ὑπ' ὄψιν μας τὰ ἑξῆς δεδομένα:

✤ Ὁ αὐτοκράτορας τῆς Ρώμης Ὀκταβιανὸς Αὔγουστος, (31 π.Χ. – 14 μ.Χ.) ὁ προκάτοχος τοῦ Τιβερίου, στὰ χρόνια τοῦ ὁποίου γεννήθηκε ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς πέθανε στὶς 19 Αὐγούστου τοῦ ἔτους 767 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης (14 μ.Χ.).

Ἑπομένως τὸ πρῶτο ἔτος τῆς διοικήσεως τοῦ διαδόχου τοῦ αὐτοκράτορος Τιβερίου φαίνεται νὰ συνέπιπτε ἀπὸ τὴν ἀνωτέρω ἡμέρα ἕως τὶς 18 Αὐγούστου τοῦ ἔτους 768 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης (15 μ.Χ.) Ἔτσι τὸ πεντεκεδέκατο ἔτος (15ο) ἐκτείνεται ἀπὸ 19 Αὐγούστου 781 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης (28 μ.Χ.) ἕως 18 Αὐγούστου 782 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης (29 μ.Χ.).

Ἄλλοι ἐρευνητὲς σημειώνουν τὴν συνήθεια στὴν Ἀνατολὴ νὰ προσμετροῦν ὡς πλῆρες ἔτος τοὺς λίγους μῆνες ποὺ διήνυσε ὁ νέος αὐτοκράτορας, ὅπως συμβαίνει καὶ μὲ τὴν δική μας ἡλικία κατὰ τὸν νόμο τοῦ *«ἐκ μέρους τὸ ὅλον»*. Σύμφωνα μὲ αὐτὸ τὸν νόμο ὁ ἄνθρωπος θεωρεῖται ὅτι ἔζησε ὅλο τὸ ἔτος ἡμερολογιακῶς ἀνεξαρτήτως τοῦ πότε ἐγεννήθη ἐντὸς τοῦ ἔτους.

Ἀπὸ αὐτὸ τὸ δεδομένο ἐξαρτᾶται νὰ προσδιορίσουμε ποίου ἔτους τὸ Πάσχα ἦταν τὸ πρῶτο Πάσχα ποὺ ἑόρτασε ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός.

✤ Οἱ Ρωμαῖοι εἶχαν Πρωτοχρονιὰ τὴν 1 Ἰανου-

αρίου καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἢ τὴν 1 Ὀκτωβρίου ἢ τὴν 1 Μαρτίου.

Μὲ αὐτὰ τὰ δεδομένα ὑπολογίζεται, ὅτι κατὰ τὸ ρωμαϊκὸ ἡμερολόγιο τὸ 15ο ἔτος τοῦ Τιβερίου εἶναι ὁλόκληρο τὸ ἔτος 28 μ.Χ. (781 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης).

Κατὰ τὸ Ἰουδαϊκὸ ἡμερολόγιο εἶναι τὸ ἔτος ἢ ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου τοῦ 27 μ.Χ. ἕως τὶς 30 Σεπτεμβρίου τοῦ 28 μ.Χ. ἢ ἀπὸ 1 Μαρτίου τοῦ 28 μ.Χ. ἕως τὴν παραμονὴ τῆς 1 Μαρτίου τοῦ 29 μ.Χ.

✤ Μερικοὶ ἐπικαλούμενοι τὸ δεδομένο, ὅτι ὁ Αὔγουστος δύο χρόνια πρὶν πεθάνει εἶχε ἐκλέξει τὸν Τιβέριο συμμέτοχό του στὴν διακυβέρνησι τῆς αὐτοκρατορίας μεταθέτουν τὸ 15ο ἔτος τοῦ Τιβερίου δύο ἔτη πρὶν ἀπὸ τὸ ἔτος 781-782 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης (28-29 π.Χ.), δηλαδὴ θεωροῦν τὸ 15ο ἔτος τοῦ Τιβερίου τὸ ἔτος 779-780 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης (26-27 π.Χ.).

Ὁ διορισμὸς αὐτὸς ἔγινε τὸ 765 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης ἤτοι τὸ 12 μ.Χ. Ἑπομένως κατὰ τὸν ὑπολογισμὸ αὐτὸ ὡς 15ο ἔτος δέον νὰ θεωρηθεῖ τὸ ἔτος 779-780 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης ἤτοι τὸ 26-27 μ.Χ.

Παρὰ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ διετὴς συναρχία αὐτὴ εἶναι δεδομένη, ἐν τούτοις δὲν θεωρεῖται πιθανὸς ὁ τρόπος αὐτὸς προσμετρήσεως τῆς περιόδου τῆς διακυβερνήσεως τοῦ Τιβερίου, ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ὑπάρχουν περιπτώσεις ποὺ δὲν ἐτηρήθη αὐτὸς ὁ κανόνας, οἱ αὐτοκράτορες δὲν προσμετροῦσαν

στὴν περίοδο ποὺ κυβερνοῦσαν τὴν περίοδο τῆς συναρχίας.

✤ Ἄρα δέκατον πέμπτον ἔτος Τιβερίου θεωρεῖται:

- Κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸ Ἡμερολόγιο τὸ ἔτος ἀπὸ 19 Αὐγούστου 781 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης ἤτοι 28 μ.Χ. ἕως 18 Αὐγούστου 782 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης ἤτοι 29 μ.Χ. ἢ ὁλόκληρο τὸ ἔτος 28 μ.Χ.

- Κατὰ τὸ Ἰουδαϊκὸ Ἡμερολόγιο ἢ τὸ ἔτος ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου τοῦ 27 μ.Χ. ἕως 30 Σεπτεμβρίου 28 μ.Χ. (780-781 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης) ἢ τὸ ἔτος ἀπὸ 1 Μαρτίου τοῦ 28 μ.Χ. ἕως τὴν παραμονὴ τοῦ Μαρτίου τοῦ 29 μ.Χ. (781-782 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης).

Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς αὐτοὺς σὲ συνδυασμὸ τοῦ Ρωμαϊκοῦ καὶ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Ἡμερολογίου τὸ 15ο ἔτος τοῦ Τιβερίου ἐκτείνεται ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου τοῦ 27 μ.Χ. (780 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης) ἕως τὴν παραμονὴ τῆς 1ης Μαρτίου τοῦ 29 μ.Χ. (782 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης).

Εἶναι σημαντικὸς αὐτὸς ὁ ὑπολογισμός, διότι ἀπὸ τὸ ἔτος αὐτὸ ἐξαρτᾶται τὸ ἔτος βαπτίσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐνάρξεως τῆς δημοσίας δράσεώς Του καὶ τὸ ἔτος θανάτου Του.

4) Μὲ τὸ πεντεκαιδέκατο ἔτος τοῦ Τιβερίου καὶ τὴν ἀρχὴ τοῦ κηρύγματος τοῦ Ἰωάννου τοῦ Βα-

πτιστοῦ συνδέονται δύο ἱστορικὲς μαρτυρίες τοῦ Λουκᾶ:

✤ Ὅτι ὁ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς ἄρχισε τὴν δημόσια δρᾶσι του λίγο πρὶν τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως ἐξάγεται ἀπὸ τὰ χωρία τοῦ Λουκᾶ γ΄ 1-2, Λουκᾶ γ΄ 21, Πράξεων α΄ 22 καὶ Πράξεων ι΄ 37-38:

«Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρῴδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος, ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ» (Λουκᾶ γ΄ 1-2)

«Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανὸν» (Λουκᾶ γ΄ 21).

«Ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήφθη ἀφ᾽ ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ γενέσθαι σὺν ἡμῖν ἕνα τούτων» (Πράξεων α΄ 22).

«Ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ᾽ ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης, Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ Θεὸς Πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμε-

νος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ Θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ» (Πράξεων ι΄ 37-38).

✤ Ὅτι ὅταν ὁ Κύριός μας Ἰησοῦ Χριστὸς ἐβαπτίσθη *«Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος»* (Λουκᾶ γ΄ 23).

Συμπέρασμα:

Τὸ 15ο ἔτος τοῦ Τιβερίου, ὅπως προσδιορίσθηκε προηγουμένως, ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς ἐβαπτίσθη καὶ *«ἦτο ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος»* (Λουκᾶ γ΄ 23).

5) Οἱ Ἰουδαῖοι ποὺ συζητοῦσαν μὲ τὸν Κύριό μας ἀναφέρουν τυχαίως μία σημαντικὴ ἱστορικὴ πληροφορία περὶ τῆς ἀνοικοδομήσεως τοῦ Ναοῦ τῶν Ἰουδαίων στὰ Ἱεροσόλυμα:

«Τεσσαράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν;» (Ἰωάννου β΄ 20).

Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης μᾶς γνωρίζει, ὅτι ὅταν εἰπώθηκε ἡ φράσι αὐτὴ ἦτο τὸ πρῶτο Πάσχα τῆς δημοσίας ζωῆς τοῦ Ἰησοῦ:

«Μετὰ τοῦτο (τὸ θαῦμα τῆς Κανᾶ) *κατέβη εἰς Καπερναοὺμ αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας».*

«Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει» (Ἰωάννου β΄ 12 καὶ 23).

Ἐπειδὴ μποροῦμε νὰ καθορίσουμε μὲ βεβαιότητα, ὅτι ὁ Ἡρῴδης ξεκίνησε τὴν ἀνοικοδόμησι τοῦ ναοῦ τὸ 20 π.Χ. (734 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης) ἂν προσθέσουμε τὰ 46 ἔτη, ὅπου ὁ Ναὸς εἶναι τελειωμένος καταλήγουμε στὸ 26 μ.Χ. (779 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης).

Ὁπότε μετὰ τὸ ἔτος αὐτὸ τὸ 26 μ.Χ. ὁ Κύριος ἀνέβη στὰ Ἱεροσόλυμα, γιὰ νὰ ἑορτάσει τὸ πρῶτο Πάσχα τῆς δημοσίας ζωῆς Του.

γ) Διάρκεια τῆς δημοσίας δράσεως

Περὶ αὐτῆς διετυπώθησαν διάφορες θεωρίες. Ἡ Ἐκκλησία μας ἀπὸ τὴν μαρτυρία τῶν Εὐαγγελιστῶν ὁρίζει, ὅτι διήρκεσε περὶ τὰ τρία ἔτη.

1) Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἀναφέρει σαφῶς, ὅτι ὁ Κύριος κατὰ τὴν δημόσια δρᾶσι Του ἑόρτασε τρία Πάσχα.

✤ Τὸ πρῶτο ἀμέσως μετὰ τὸ θαῦμα στὸν γάμο τῆς Κανᾶ: *«Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς»* (Ἰωάννου β΄ 13).

✤ Τὸ δεύτερο στὸ μέσο τῆς δημοσίας δράσεώς Του: *«ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων»* (Ἰωάννου στ΄ 4), ὅταν ὁ Κύριος ἐπετέλεσε τὸ θαῦμα τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν πέντε ἄρτων καὶ δύο ἰχθύων, γιὰ νὰ χορτάσουν οἱ πέντε χιλιάδες ἄνδρες ἄνευ γυναικῶν καὶ παιδίων.

✤ Τὸ τρίτο τοῦ θανάτου Του: *«ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς»* (Ἰωάννου ια΄ 55. Πρβλ. Ἰωάννου ιδ΄ 1).

Ἄρα ἡ δημοσία ζωή Του διήρκεσε δύο ἔτη καὶ

μερικοὺς μῆνες. Τὰ τρία Πάσχα περικλείουν περίοδο δύο ἐτῶν καὶ προστίθενται μερικοὶ μῆνες ἀπὸ τὸ χρόνο βαπτίσματος τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ μέχρι τὴν ἑορτὴ τοῦ πρώτου Πάσχα τῆς δημοσίας ζωῆς Του.

2) Ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ἀναφέρει τοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ γιὰ τὴν ξηρανθεῖσα συκῆ:

«Εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· ἰδοὺ τρία ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἱνατὶ καὶ τὴν γῆν καταργεῖ;» (Λουκᾶ ιγ΄ 7).

Ἄρα ἡ πληροφορία αὐτὴ ἐπιβεβαιώνει τὰ τρία Πάσχα ποὺ ἑόρτασε ὁ Κύριος.

3) Ἄλλη ἔμμεση ἐπικύρωσι εἶναι τοῦ εὐαγγελιστοῦ Μάρκου στ΄ 39 ποὺ ἀναφέρει ὅτι κατὰ τὸν πολλαπλασιασμὸ τῶν ἄρτων τὰ πλήθη ἐξάπλωσαν *«ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ»* καὶ ἐπιβεβαιώνει τὴν μαρτυρία τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, ὅτι ὅταν ἐπρόκειτο νὰ πολλαπλασιάσει τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας *«εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς· ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν· ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ»* (Ἰωάννου στ΄ 10).

Ἦταν λοιπὸν ἡ Παλαιστινιακὴ ἄνοιξι. Τὸ θαῦμα ἔγινε ἐνῷ πλησίαζε ἡ ἑορτὴ τοῦ Πάσχα, ποὺ ὁ

Ἰωάννης ἀναφέρει στὸ στ΄ 4 ὡς δεύτερο Πάσχα τῆς δημοσίας ζωῆς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4) Τὸ ἐπεισόδιο τῆς τλίσεως τῶν σταχύων.

Οἱ εὐαγγελιστὲς Ματθαῖος, Μᾶρκος καὶ Λουκᾶς ἀναφέρουν τὸ περιστατικὸ μὲ τοὺς μαθητὲς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ποὺ διερχόμενοι μέσα ἀπὸ τὰ σπαρμένα χωράφια ἔκοβαν τὰ στάχυα καὶ τὰ ἔτριβαν μὲ τὰ χέρια τους (τλίσις), γιὰ νὰ ἐξαχθεῖ ὁ κόκκος τοῦ σίτου ποὺ τὸν ἔτρωγαν.

«Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυας καὶ ἐσθίειν. οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπον αὐτῷ· Ἰδοὺ οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Δαυὶδ ὅτε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖς μετ᾽ αὐτοῦ, εἰ μὴ μόνοις τοῖς ἱερεῦσιν; ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι καὶ ἀναίτιοί εἰσι; λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε. εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν, ἔλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. κύριος γάρ ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου» (Ματθαίου ιβ΄ 1-8).

«Καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων, καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχυας. καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· Ἴδε τί ποιοῦσιν ἐν τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστι. καὶ αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς· Οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Δαυὶδ ὅτε χρείαν ἔσχε καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσι; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον· ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου» (Μάρκου β΄ 23-38).

«Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ τῶν σπορίμων· καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας καὶ ἤσθιον ψώχοντες ταῖς χερσί. τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν τοῖς σάββασι; καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησε Δαυὶδ ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ ὄντες; ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβε καὶ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς μετ᾽ αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου» (Λουκᾶ στ΄ 1-5).

Ἡ διήγησι ὑποθέτει ἕναν ὥριμο θερισμό, ἐποχὴ δηλαδὴ μετὰ τὸ Πάσχα. Ποιό Πάσχα; Εἶναι πιθανῶς τὸ πρῶτο Πάσχα ποὺ ἀναφέρει ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης.

δ) Ἡ ἡμερομηνία θανάτου τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ

1) Τὰ τέσσερα Εὐαγγέλια ὁμόφωνα καὶ σαφῶς τοποθετοῦν τὸν θάνατο τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ:

α) μία Παρασκευή:

«Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶ μετὰ τὴν παρασκευήν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλᾶτον» (Ματθαίου κζ΄ 62).

«Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὅ ἐστι προσάββατον» (Μάρκου ιε΄ 42).

«Καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευή, σάββατον ἐπέφωσκε. Κατακολουθήσασαι δὲ αἱ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ» (Λουκᾶ κγ΄ 54).

«Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν· ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου· ἠρώτησαν τὸν Πιλᾶτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρθῶσιν» (Ἰωάννου ιθ΄ 31).

β) ἐπ᾽ εὐκαιρίᾳ ἑνὸς Πάσχα.

Ἀπὸ τὸν εὐαγγελιστὴ Ἰωάννη γνωρίζουμε, ὅτι τὸ Πάσχα αὐτὸ ἦταν τὸ τρίτο Πάσχα τῆς δημοσίας ζωῆς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

2) Μὲ τὴν ἔρευνά μας πρέπει νὰ προσδιορίσουμε τὸ ἔτος καὶ τὴν ἡμερομηνία αὐτῆς τῆς Παρασκευῆς.

α) Ποιό ἦταν τὸ ἔτος; Γιὰ νὰ καθορισθεῖ πρέπει νὰ ληφθοῦν ὑπ᾽ ὄψιν τρία δεδομένα:

✤ Τὸ πρῶτο εἶναι ἱστορικό.

Σύμφωνα μ᾽ ὅσα προεκτέθηκαν στὴν β΄ ἑνότητα,

α) ἂν δεχθοῦμε, ὅτι τὸ ἔτος ποὺ ἄρχισε τὴν δημόσια ζωή Του μπορεῖ νὰ τοποθετηθεῖ ἀπὸ τὴν 1η Ὀκτωβρίου τοῦ 27 μ.Χ. καὶ ἕως τὴν 18η Αὐγούστου 29 μ.Χ. καὶ

β) ὅτι ἡ δημόσια δρᾶσι Του διήρκεσε 2 ½ περίπου ἔτη τότε τὸ ἔτος θανάτου Του πρέπει νὰ εἶναι μεταξὺ τῶν ἐτῶν 30-32 μ.Χ.

✤ Τὸ δεύτερο δεδομένο εἶναι ἡ μαρτυρία τῶν Εὐαγγελιστῶν.

Τὸ ἰουδαϊκὸ Πάσχα ἑορταζόταν τὴν ἑσπέρα τῆς 14ης τοῦ μηνὸς Νισάν. Ἦτο κινητὴ ἑορτὴ καὶ συνέπιπτε μὲ τὴν νύκτα τῆς πανσελήνου τοῦ ἔαρος.

Οἱ τρεῖς εὐαγγελιστὲς (Ματθαῖος, Μᾶρκος, Λουκᾶς) τοποθετοῦν τὴν ἡμέρα θανάτου Του τὴν

15η Νισάν. Ὁ Ἰωάννης τοποθετεῖ τὴν ἡμέρα θανάτου Του τὴν 14η Νισάν.

Ἡ διαφωνία ὀφείλεται σὲ πολλοὺς λόγους. Ἕνας εἶναι ὁ τρόπος καθορισμοῦ τῆς ἐνάρξεως τοῦ μήνα ποὺ γινόταν μὲ ἐμπειρικὸ τρόπο, ἀπὸ τὴν παρατήρησι τῆς νέας σελήνης διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ.

Ἄλλος λόγος ἡ διαφορὰ χρονολογήσεως μεταξὺ Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. Ἀντίστοιχο μὲ τὴν διαφορὰ χρονολογήσεως μεταξὺ παλαιοημερολογιτῶν καὶ νεοημερολογητῶν.

✤ Τὸ τρίτο δεδομένο εἶναι ἡ ἡμέρα τοῦ θανάτου.

Ἡ ἡμέρα θανάτου Του εἶναι μία Παρασκευὴ εἴτε 14η εἴτε 15η τοῦ ἰουδαϊκοῦ μηνὸς Νισάν.

Μὲ τὴν βοήθεια τῶν ἀστρονόμων ἐρευνοῦμε νὰ βροῦμε μεταξὺ τῶν ἐτῶν 28 ἕως 34 μ.Χ. ποιό ἔτος πληροῖ τὰ ἀνωτέρω δεδομένα.

Τὰ ἔτη 28, 29, 31 καὶ 32 μ.Χ. ἀποκλείονται, διότι οὔτε ἡ 14η οὔτε ἡ 15η συνέπεσε ἡμέρα Παρασκευή.

Τὰ ἔτη 33 μ.Χ. καὶ 34 μ.Χ. ὁμοίως ἀποκλείονται, ἂν καὶ παρέχουν μία δυνατότητα, ἐπειδὴ ἀνεβάζουν τὴν ἡλικία θανάτου τοῦ Κυρίου μας στὰ 39 καὶ 40 ἔτη, ποὺ ἀντικρούεται ἀπὸ τὴν πληροφορία τοῦ Λουκᾶ, ὅτι ὁ Ἰησοῦς βαπτίσθηκε ὅταν ἦταν *«ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα»* (Λουκᾶ γ΄ 23).

Ἑπομένως ὑπολείπεται τὸ ἔτος 30 μ.Χ. καὶ 33 μ.Χ.

Κατ' αὐτὸ ἡ 14η Νισὰν συνέπεσε τὴν Παρασκευὴ 7 Ἀπριλίου καὶ ἡ 15η Νισὰν τὸ Σάββατο 8 Ἀπριλίου.

Σ' αὐτὸ τὸ ἔτος πληροῦνται ὅλα τὰ δεδομένα ἀστρονομικά, βιβλικὰ καὶ ἱστορικά.

ε) Ἀνακεφαλαίωση

Ἀνακεφαλαιώνοντας ὅσα ἀναφέρθηκαν παρουσιάζουμε ἕνα συνοπτικὸ πίνακα τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Χρονολογικὸς Πίνακας τῆς ζωῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ

1) Γέννησις Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ

Πρὸς τὸ τέλος τοῦ ἔτους 748 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης, ποὺ ἀντιστοιχεῖ στὸ 6 π.Χ. κατὰ τὸν συσχετισμὸ τῆς ρωμαϊκῆς χρονολογίας μὲ τὴν χριστιανικὴ ἐποχή. Ὑπενθυμίζουμε ὅτι ὁ Διονύσιος ὁ Μικρὸς λανθασμένως ἔθεσε τὸ 754 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης ὡς ἔτος γεννήσεως.

2) Ἀρχὴ τῆς δημοσίας δράσεως τοῦ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, δηλαδὴ τὸ 15ο ἔτος τῆς ἡγεμονίας τοῦ Τιβερίου.

Κατὰ τὸ ρωμαϊκὸ ἡμερολόγιο τοποθετεῖται στὶς ἀρχὲς τοῦ ἔτους 28 μ.Χ. Αὐτὴ τὴν ὑπόθεσι στηρίζει καὶ τὸ ἰουδαϊκὸ ἡμερολόγιο.

Μετ᾽ οὐ πολὺ ἐβαπτίσθη ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπὸ τὸν Ἰωάννη τὸν Βαπτιστὴ στὸν Ἰορδάνη καὶ ἄρχισε νὰ κηρύττει. Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι 34 ἐτῶν.

3) Πρῶτο Πάσχα. Συνέπεσε τὸ 28 μ.Χ. Ἡ ἡλικία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι 34 ἔτη.

4) Δεύτερο Πάσχα. Συνέπεσε τὸ 29 μ.Χ. Ἡ ἡλικία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι 35 ἔτη.

5) Τρίτο Πάσχα καὶ θάνατος τοῦ Ἰησοῦ. Συνέπεσε τὴν Παρασκευὴ 7 Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 30 μ.Χ. εἶναι ἡ 14η ἡμέρα τοῦ μηνὸς Νισάν. Ἡ ἡλικία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι 36 ἔτη.

Αὐτοὶ οἱ ὑπολογισμοὶ ἔχουν μία ἀξία πιθανότητος, ὡς ἐκ τούτου δὲν εἶναι ὁριστικοί. Καθίστανται ἀβέβαιοι ἂν ληφθεῖ ὑπ' ὄψι ὁ ἐμπειρικὸς τρόπος ὑπολογισμοῦ τῆς νουμηνίας καὶ τῆς πρωτοχρονιᾶς, ὡς προεξετέθη, ὁπότε ὑπάρχει βάσιμο ἐνδεχόμενο νὰ μὴν εἶναι ἀκριβὴς αὐτὸς ὁ ὑπολογισμός.

Τὰ συμπεράσματα αὐτῆς τῆς μικρῆς ἔρευνάς μας εἶναι ὅτι:

✤ Ὁ Κύριός μας ὑπῆρξε ἱστορικὸ πρόσωπο παρὰ τὶς δυσκολίες ποὺ ὑπάρχουν γιὰ νὰ χρονολογηθεῖ μὲ ἀκρίβεια ἡ ζωή Του.

✤ Γιὰ τοὺς πιστοὺς τὸν σκοπὸ τῆς συγγραφῆς τῶν Εὐαγγελίων καθορίζει ὁ λόγος τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου *«ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύσητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ»* (Ἰωάννου κ΄ 31).

Παράρτημα

α. Ρωμαῖοι ἐπίτροποι τῆς Ἰουδαίας

✤ Ποὺ διορίσθηκαν ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα τῆς Ρώμης Αὔγουστο 31 π.Χ. – 14 π.Χ.:

α) Κοπώνιος 6-9 μ.Χ.

Τὸν ἐγκατέστησε ὁ Σουλπίκιος Κυρήνιος, ὅταν καθαιρέθηκε ὁ Ἀρχέλαος καὶ ἡ Ἰουδαία προσηρτήθη στὴν διοικητικὴ ἐπαρχία τῆς Συρίας στὶς αὐτοκρατορικὲς ἐπαρχίες ποὺ διοικοῦντο ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα Ρώμης ἀπ' εὐθείας.

β) Μᾶρκος Ἀμβίβιος ἢ Ἀμβίβουλος 9-12 μ.Χ.

γ) Ἄννινος Ροῦφος 12-15 μ.Χ.

✤ Ποὺ διορίσθηκαν ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα τῆς Ρώμης Τιβέριο 14-37 μ.Χ.:

α) Βαλέριος Γρᾶττος 15-26 μ.Χ.

β) Πόντιος Πιλᾶτος 26-36 μ.Χ.

Αὐτὸς κατηγορήθηκε ἀπὸ τοὺς Σαμαρεῖτες καὶ καθαιρέθηκε ἀπὸ τὸν ἡγεμόνα τῆς Συρίας Βιτέλιο καὶ ἐστάλη ὑπόδικος νὰ δικασθεῖ ἀπὸ τὸν Τιβέριο στὴν Ρώμη. Ὅταν ἔφθασε στὴν Ρώμη, ὁ Τιβέριος εἶχε πεθάνει καὶ αὐτοκράτορας ἦτο ὁ Καλιγούλας ποὺ τὸν ἐξώρισε στὸ Λουγδοῦνο, ὅπου πέθανε ἢ αὐτοκτόνησε.

Β. Ἀντιστοιχίες Ρωμαϊκῆς καὶ Χριστιανικῆς χρονολογήσεως

Γιὰ νὰ διευκολυνθοῦν οἱ πιστοὶ νὰ παρακολουθήσουν τοὺς συλλογισμοὺς ποὺ ἀναπτύσσονται σχετικὰ μὲ τὸ θέμα μας, παραθέτουμε ἕναν πίνακα μετατροπῆς τῶν ἐτῶν ἀπὸ κτίσεως Ρώμης, ποὺ ἦταν ἡ ἰσχύουσα κατὰ τὴν ῥωμαϊκὴ ἐποχὴ μέθοδος χρονολογήσεως, σὲ ἔτη πρὸ ἢ μετὰ Χριστόν.

Τὸ ἀπὸ κτίσεως Ρώμης ἔτος		**ἀντιστοιχεῖ στὸ ἔτος**
700	=	54 π.Χ.
701	=	53 π.Χ.
702	=	52 π.Χ.
703	=	51 π.Χ.
704	=	50 π.Χ.
705	=	49 π.Χ.
706	=	48 π.Χ.
707	=	47 π.Χ.
708	=	46 π.Χ.
709	=	45 π.Χ.
710	=	44 π.Χ.
711	=	43 π.Χ.
712	=	42 π.Χ.
713	=	41 π.Χ.
714	=	40 π.Χ.
715	=	39 π.Χ.
716	=	38 π.Χ.
717	=	37 π.Χ.
718	=	36 π.Χ.
719	=	35 π.Χ.
720	=	34 π.Χ.
721	=	33 π.Χ.
722	=	32 π.Χ.
723	=	31 π.Χ.
724	=	30 π.Χ.
725	=	29 π.Χ.
726	=	28 π.Χ.
727	=	27 π.Χ.
728	=	26 π.Χ.
729	=	25 π.Χ.

730	=	24 π.Χ.	756	=	3 μ.Χ.
731	=	23 π.Χ.	757	=	4 μ.Χ.
732	=	22 π.Χ.	758	=	5 μ.Χ.
733	=	21 π.Χ.	759	=	6 μ.Χ.
734	=	20 π.Χ.	760	=	7 μ.Χ.
735	=	19 π.Χ.	761	=	8 μ.Χ.
736	=	18 π.Χ.	762	=	9 μ.Χ.
737	=	17 π.Χ.	763	=	10 μ.Χ.
738	=	16 π.Χ.	764	=	11 μ.Χ.
739	=	15 π.Χ.	765	=	12 μ.Χ.
740	=	14 π.Χ.	766	=	13 μ.Χ.
741	=	13 π.Χ.	767	=	14 μ.Χ.
742	=	12 π.Χ.	768	=	15 μ.Χ.
743	=	11 π.Χ.	769	=	16 μ.Χ.
744	=	10 π.Χ.	770	=	17 μ.Χ.
745	=	9 π.Χ.	771	=	18 μ.Χ.
746	=	8 π.Χ.	772	=	19 μ.Χ.
747	=	7 π.Χ.	773	=	20 μ.Χ.
748	=	6 π.Χ.	774	=	21 μ.Χ.
749	=	5 π.Χ.	775	=	22 μ.Χ.
750	=	4 π.Χ.	776	=	23 μ.Χ.
751	=	3 π.Χ.	777	=	24 μ.Χ.
752	=	2 π.Χ.	778	=	25 μ.Χ.
753	=	1 π.Χ.	779	=	26 μ.Χ.
754	**=**	**1 μ.Χ.**	780	=	27 μ.Χ.
755	=	2 μ.Χ.	781	=	28 μ.Χ.

782	=	29 μ.Χ.	795	=	42 μ.Χ.
783	=	30 μ.Χ.	796	=	43 μ.Χ.
784	=	31 μ.Χ.	797	=	44 μ.Χ.
785	=	32 μ.Χ.	798	=	45 μ.Χ.
786	=	33 μ.Χ.	799	=	46 μ.Χ.
787	=	34 μ.Χ.	800	=	47 μ.Χ.
788	=	35 μ.Χ.	810	=	57 μ.Χ.
789	=	36 μ.Χ.	820	=	67 μ.Χ.
790	=	37 μ.Χ.	830	=	77 μ.Χ.
791	=	38 μ.Χ.	840	=	87 μ.Χ.
792	=	39 μ.Χ.	850	=	97 μ.Χ.
793	=	40 μ.Χ.	860	=	107 μ.Χ.
794	=	41 μ.Χ.			

Περιεχόμενα

Εἰσαγωγὴ 5

Ἡ ἱστορικὴ ἀδηλότητα τῆς ζωῆς
τοῦ Κυρίου μας 7

α) Ἡ γέννησι τοῦ Κυρίου μας
Ἰησοῦ Χριστοῦ 11

β) Ἡ ἀρχὴ τοῦ κηρύγματος
τοῦ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ 23

γ) Διάρκεια τῆς δημοσίας δράσεως 32

δ) Ἡ ἡμερομηνία θανάτου
τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ 37

ε) Ἀνακεφαλαίωσι 41

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Α. Ρωμαῖοι Ἐπίτροποι τῆς Ἰουδαίας 43

Β. Ἀντιστοιχίες Ρωμαϊκῆς καὶ
Χριστιανικῆς χρονολογήσεως 44

Έκδοτική Παραγωγή

ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.

Άρβητιού 12-16, 116 36 Αθήνα

Τηλ.: 210.921.7513, 210.921.4820 • Fax: 210.923.7035

www.eptalofos.gr • e-mail: info@eptalofos.gr